

NOVI USTROJ FOTOTEKE TIFLOLOŠKOG MUZEJA

NINA SIVEC □ Tiflološki muzej, Zagreb

IM 43 (1-4) 2012.
IZ MUZEJSKE TEORIJE I PRAKSE
MUSEUM THEORY AND PRACTICE

sl.1. Fototeka Tiflološkog muzeja:
Građevinska adaptacija TM

Jedan od najstarijih popratnih dokumentacijskih fondova Tiflološkog muzeja je fototeka. Činjenica da je 1953. g. Muzej osnovan pod okriljem Saveza slijepih Jugoslavije usmjerila je njegovu djelatnost i djelovanje. Stoga je Muzej od svog početka pa do 1988. g. izdavao časopis *Socijalna misao*, koji je obrađivao teme vezane uz život i rad slijepih osoba na području cijele bivše države. Časopis je uz članke objavljiivao i fotografije koje su izvorno bile originalne, ali i preslike fotografija. Taj je fond činio fototeku *Socijalne misli* odnosno Fototeku Tiflološkog muzeja. Prestankom izlaženja časopisa, na takvu fototeku nastavilo se ažuriranje svih fotografskih materijala koji su na bilo koji način bili vezani uz djelatnost i djelokrug rada Muzeja, a odlukom tadašnje uprave te su fotografije automatizmom pridruživane Fototeci Tiflološkog muzeja.

Potreba za novim ustrojem dokumentacijskog sustava uočena je nakon donošenja *Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi*. Fototeka kakva je postojala nije mogla u potpuno-

sti zadovoljiti propisane smjernice. Bilo ju je potrebno iz temelja preustrojiti, odnosno osmisliti Fototeku kao novu dokumentacijsku zbirku.

Kako je Tiflološki muzej pod vodstvom nove uprave započeo s projektom nove muzeološke koncepcije i koncepcije novog stalnog postava te s građevinskom adaptacijom prostora Muzeja, bilo je potrebno svu zatečenu građu zaštititi i adekvatno je pohraniti. U tom procesu pronađene su fotografije (po slobodnoj procjeni cca 1000 fotografija) koje nisu pripadale Fototeci.

Novi ustroj fototeke

Za ustroj nove Fototeke bilo je potrebno odrediti način, odnosno etape na koji će se ustroj provoditi te učiniti sljedeće:

sl.2. Fototeka Tiflološkog muzeja: Izložba Petra Barišića *Otvaranja*

1. Pregled kompletne fotografske građe

Pregled cjelokupne fotografske građe podrazumijevao je detaljan pregled svih postojećih fotografija i negativa fotografija te kartica fototeke zatečenih u Muzeju.

2. Definiranje građe

Nakon uvida u fotografski materijal, građa se mogla točno definirati. Dio fotografija i crno-bijelih negativa činio je fototeku časopisa *Socijalna misao*. Oni su bili pohranjeni u vrećicama na kojima je bio ispisan isti inventarni broj kao i na pripadajućim inventarnim karticama koje su sadržavale još i identifikacijske fotografije različitih dimenzija. Iako u skladu s odlukom tadašnje uprave i ondašnjom praksom, te fotografije prema novom Pravilniku tematski nisu mogle pripadati dokumentacijskoj zbirki Fototeke jer nisu dokumentirale popratne događaje u Muzeju, već su bile rezultat tadašnjih promišljanja i sustava koji je vrijedio i funkcionirao do donošenja novog Pravilnika.

Ostale fotografije, uglavnom crno-bijele, različitih dimenzija, dokumentirale su razna događanja u Muzeju. Posebnu skupinu činile su fotografije zatečene u Muzeju, ali za koje nisu pronađene evidencijske liste, odnosno pisani trag nabave i porijekla.

3. Određivanje kriterija pripadnosti građe Fototeci

Postojeća stara fototeka, koju smo nazvali Fototeka I., obuhvaćala je sljedeća tematska područja koja su ujedno pratila tematska područja tadašnje hemeroteke, a to su:

- Rad slijepih (četkari, maseri i dr.)
- Rehabilitacija
- Sport, šah i rekreacija slijepih
- Iz organizacija i ustanova vezanih uz slijepe
- Ekspoziti
- Izložbe
- Stalni postav
- Kultura
- Umjetnost
- Zapošljavanje
- Odgoj i obrazovanje
- Iz života i rada slijepih
- Savez slijepih Hrvatske

S obzirom da je odlukom uprave oformljena nova zbirka, Zbirka fotografija, odlučeno je postojeći foto-fond podijeliti na novu fototeku, nazvanu Fototeka II. i Zbirku fotografija, te su utvrđeni kriteriji razvrstavanja fotografija. Zbirku fotografija čine fotografije koje nisu izravno vezane uz djelatnost ili prostor Muzeja, već se odnose na teme koje su djelomično zastupljene u Fototeci I. Osnovni kriterij za formiranje Fototeke II. bile su teme koje fotografije obrađuju (npr. radionice, izložbe...)

4. Odvajanje građe koja je bila u staroj fototeci, a ne pripada joj po novim kriterijima

Izvršeno je odvajanje građe koja je bila u staroj fototeci, a prema novim kriterijima joj ne pripada. S obzirom da je stara fototeka, fototeka *Socijalne misli*, obuhvaćala teme koje nisu po novoj klasifikaciji pripale Fototeci II.,

odlučeno je da se te fotografije iz stare fototeke prebace u Zbirku fotografija. Ove fotografije su zbog svojeg sadržaja i autentičnosti poprimile karakter muzealnosti pa su time vremenom postale muzejski predmeti, a odnose se na teme obrazovanja, rehabilitacije, zapošljavanja, kulturu, umjetnost, sport, udruge, ustanove, tiflopomagala, pse vodiče i drugo.

5. Određivanje tema ili grupa koje se odnose na sadržaj fotografija

Odlučeno je da novoj Fototeci II. pripadaju one fotografije koje su izravno vezane uz djelatnost ili prostor Muzeja, a čine ih:

- Baza fotografija muzejskih predmeta iz fundusa
- Fotografije stalnog postava
- Fotografije postava izložbi u Muzeju
- Fotografije postava izložbi izvan Muzeja
- Fotografije s otvorenja izložbi
- Fotografije predavanja
- Fotografije radionica i drugih akcija
- Fotografije stanja i promjena u prostoru muzeja
- Fotografije koje se odnose na ostale teme ukoliko su potrebne za realizaciju muzejskih izložbi i publikacija

6. Definiranje nove Fototeke II.

Bazu fotografija muzejskih predmeta iz fundusa čine sve fotografije koje su snimljene i pohranjene u visokoj rezoluciji, a potom su reducirane i spremljene u bazu M-medija iz koje se mogu prema potrebi pridružiti predmetnim karticama u M++, u evidenciji o restauratorskim postupcima i sl. S obzirom da svaki predmet ima svoj inventarni broj zbirke u kojoj se nalazi, njegova fotografija u fototeci dobiva drugi inventarni broj, broj fototeke. Zbog lakšeg snalaženja i pronalaženja fotografije predmeta u Fototeci, upisivat će se, po sistemu tekućih brojeva, broj Fototeke kroz oznaku zbirke i njenog inventarnog broja, npr. F76/1103.

□ 2008. godine otvoren novi stalni postav pa Fototeka sadržava sve fotografije stalnog postava, slikanog pojedinačno, po cjelinama i iz različitih rakursa.

□ Tiflološki muzej također u svom prostoru organizira povremene izložbe. Fotografije postava povremenih izložbi u vlastitom prostoru bit će pohranjene u Fototeku. Nova digitalna tehnologija omogućila nam je velik broj fotografija, za razliku od analogne koja je financijski ograničavala količinu snimaka. Iz tog razloga odlučeno je svaku izložbu popratiti izborom do deset fotografija u Fototeci.

□ Tiflološki muzej također organizira svoje izložbe izvan svog prostora pa će se u Fototeci inventirati i postav izložbi izvan prostora Muzeja i to količinom do deset fotografija.

sl.3. Fototeka Tiflološkog muzeja: Radionica uz izložbu *Ukorak s čovjekom*

□ U Tiflološkom muzeju povremeno se organiziraju predavanja na razne teme iz djelokruga rada Muzeja. Fotografije s predavanja, predavača i sudionika inventirat će se u Fototeci, maksimalno deset fotografija.

□ Sve radionice i druge akcije biti će fotografirane do deset fotografija po aktivnosti.

□ Kako je u Tiflološkom muzeju izvršena građevinska adaptacija, prostor je snimljen u svim etapama radova. Te su fotografije pohranjene u Fototeku s količinom od deset fotografija po svakoj etapi prostornog uređenja.

□ Fototeku će činiti i fotografije koje su po procjeni kustosa relevantne, a odnose na ostale teme, ukoliko su potrebne za realizaciju muzejskih izložbi i publikacija.

7. Formiranje Zbirke fotografija od preostalih fotografija

Od preostalih pronađenih starih analognih fotografija formirat će se nova muzejska zbirka, Zbirka fotografija, koja će tematski obuhvatiti navedena područja te će se inventirati u računalnom programu M++.

8. Vođenje Fototeke prema *Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi*.

Odlučeno je da će se Fototeka II. voditi prema *Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja muzejske dokumentacije o muzejskoj građi*. Podaci koje će inventarna knjiga Fototeke II. sadržavati su podaci navedeni u spomenutom Pravilniku.

Pojava digitalne fotografije omogućila nam je masovnije, brže i jeftinije snimanje fotografija visoke kvalitete. Programi koji omogućuju računalnu obradu u cilju poboljšavanja fotografija (kontrast, intenzitet boje, oštrina itd.) doveli su do povećanja broja tehnički kvalitetnih fotografija, ali su nametnuli i potrebu za razumnim ograničavanjem njihova broja.

Novi ustroj Fototeke Tiflološkog muzeja olakšava inventarizaciju, obradu i spremanje fotografija, lakše pretraživanje i povezivanje s primarnom dokumentacijom u računalnom programu M++ i ostalim fondovima sekundarne dokumentacije S++.

Kriteriji koji određuju izbor fotografija po pojedinim temama još uvijek se preispituju. Primjenjujući načelo sveobuhvatnosti pokušali smo što objektivnije ograničiti broj fotografija pri unosu u Fototeku. Uživajući blagodati digitalne tehnologije nismo se odrekli onih fotografija koje prelaze broj zadanih u Fototeci, već smo ih sačuvali neovisno od Fototeke, za neke nove tehnologije u budućnosti.

Primljeno: 11. ožujka 2013.

THE NEW ORGANISATION OF THE PHOTOGRAPHIC COLLECTION OF THE TYPHLOLOGY MUSEUM

One of the oldest accompanying documentary fonds of the Typhology Museum is the photographic collection. The fact that the Museum was founded in 1953 under the aegis of the Blind Association of Yugoslavia provided the direction for its activity and operations. The need for a new organisation of the documentation system was observed after the adoption of the Regulations on the contents and manner of keeping museum documentation about museum materials. The photograph collection that did exist could not entirely meet the set guidelines.

It was necessary to reorganise it from the ground up, to devise the photographic collection as a new documentary collection. Since the Typhology Museum, under the leadership of the new administration, had started a project for a new museological conception and a conception of the new permanent display as well as a physical conversion of the premises of the museum, it was necessary to protect and properly store all the material as found. In this process photographs were found (roughly estimated, about a thousand photographs) that did not belong to the photographic collection.

The new organisation of the photographic collection of the museum facilitates inventorying, the processing and storage of photographs, easier searching and linkage with primary documentation in the M++ computer programme and with other fonds of secondary documentation S++.